

ЗАКОН

О ИЗМЕНАМА И ДОПУНАМА ЗАКОНА О ФАКТОРИНГУ

Члан 1.

У Закону о факторингу („Службени гласник РС”, бр. 62/13 и 30/18), учлану 2. став 1. тачка 4) подтачка (1) речи: „и предузетник” замењују се запетом и речима: „предузетник, задруга, регистровано пољопривредно газдинство, пословно удружење, установа и друга правна лица која делатност обављају ради стицања добити.”.

У подтачки (2) тачка б) речи: „министарства надлежног за послове финансија (у даљем тексту: Министарство)” замењују се речима: „Комисије за хартије од вредности (у даљем тексту: Комисија)”.

У ставу 2. речи: „и предузетника” замењују се запетом и речима: „предузетника, задруге, регистрованог пољопривредног газдинства, пословног удружења, установе и других правних лица која делатност обављају ради стицања добити.”.

Члан 2.

У члану 7. став 1. реч: „Министарству” замењује се речју: „Комисији”.

У ставу 2. тачка 2) подтачка (2) мења се и гласи:

„(2) за правна лица – оверена копија решења или другог акта о упису правног лица у регистар органа који је према прописима земље седишта тог правног лица надлежан за вођење регистра привредних субјеката, односно правних лица, уверење надлежног органа да правно лице, није осуђено правоснажном пресудом за кривично дело, као и да се против њега не води кривични поступак, у смислу закона којим се уређује одговорност правних лица за кривична дела, уверење да стварни власник правног лица, у смислу закона којим се уређује спречавање прања новца и финансирања тероризма, и сарадник није осуђен правоснажном пресудом на казну затвора дужу од шест месеци, као и да се против њега не води кривични поступак, све не старије од шест месеци од дана подношења захтева;”

Тачка 5) брише се.

У тачки 6) речи: „из тачке 5) овог става” бришу се.

После става 2. додаје се нови став 3, који гласи:

„Сарадником, у смислу овог закона, сматра се:

1) свако физичко лице које је члан органа управљања или одговорно лице у правном лицу у коме је одговорно лице факторинг друштва члан органа управљања или стварни власник, у смислу закона којим се уређује спречавање прања новца и финансирања тероризма;

2) свако физичко лице које је стварни власник правног лица у коме је одговорно лице факторинг друштва члан органа управљања;

3) свако физичко лице које с одговорним лицем факторинг друштва има стварно власништво над истим правним лицем.”.

У досадашњем ставу 3, који постаје став 4, реч: „Министарство” замењује се речју: „Комисија”, а реч: „Министарству” замењује се речју: „Комисији”.

У досадашњем ст. 4. и 5, који постају ст. 5. и 6, речи: „из става 3.” замењују се речима: „из става 4.”, на оба места.

Досадашњи став 6. постаје став 7.

У досадашњем ставу 7, који постаје став 8, реч: „Министарства” замењује се речју: „Комисије”.

Досадашњи став 8, који постаје став 9, мења се и гласи:

„Факторинг друштво, односно директор факторинг друштва или лице које он овласти дужан је да сваку промену података из става 2. овог члана достави Комисији одмах, а најкасније у року од десет дана од дана регистрације промене код надлежног органа.”

У досадашњем ставу 9, који постаје став 10, речи: „Министар надлежан за послове финансија” замењују се речју: „Комисија”.

Члан 3.

У члану 8. став 1. тачка 1) реч: „Министарства” замењује се речју: „Комисије”.

У тачки 2) запета и речи: „односно поступка стечаја” бришу се, а тачка на крају се замењује тачком и запетом.

Додају се тач. 3) и 4), које гласе:

„3) даном правоснажности решења о отварању стечајног поступка;

4) даном изрицања мере о одузимању одобрења за обављање делатности након спроведеног надзора.”

Члан 4.

У члану 9. став 1. реч: „Министарство” замењује се речју: „Комисија”.

У тачки 3) речи: „члану 7. став 8.” замењују се речима: „члану 7. став 9.”.

У ставу 2. реч: „Министарства” замењује се речју: „Комисије”.

Члан 5.

У члану 10. став 4. речи: „члана 7. став 3.” замењују се речима: „члана 7. став 4.”.

Члан 6.

У члану 14. став 1. тачка 1) речи: „и *International Factors Group (IFG)*” бришу се.

Члан 7.

У члану 16. став 4. после речи: „потраживање” додају се речи: „са свим пратећим средствима обезбеђења из основног посла”, а после речи: „уступиоцу” додају се речи: „и да о враћању обавести дужника, у року од осам дана од дана остварења регреса”.

Члан 8.

У члану 18. став 1. после речи: „у року из уговора о продаји робе или пружања услуга у земљи и иностранству” додају се запета и речи: „односно у року из фактуре, или у другом року уговореном између фактора и дужника”.

Члан 9.

У члану 19. додаје се став 4, који гласи:

„Уговорне стране се могу сагласити да уговор о факторингу који је закључен у писаном облику, оверен (солемнизован) код јавног бележника у складу са одредбама закона којим се уређује јавно бележништво и који садржи изричиту изјаву уступиоца, односно дужника код обрнутог факторинга, којом пристаје да фактор, на основу уговора о факторингу, након доспелости потраживања, може покренути поступак принудног извршења (клаузула извршности), има снагу извршне исправе, у смислу закона којим се уређује извршење и обезбеђење.”

Члан 10.

У члану 21. додаје се став 2, који гласи:

„За време трајања уговора о факторингу, потраживање које је предмет тог уговора не може престати пребијањем (компензацијом) између уступиоца и дужника, осим уколико уговором о факторингу није другачије дефинисано.”

Члан 11.

У члану 23. став 1. тачка 1) речи: „(оригинал или копија оверена од стране надлежног органа)” бришу се.

После става 2. додаје се нови став 3, који гласи:

„Документација која се предаје уз уговор о факторингу може бити сачињена у електронској форми.”

Досадашњи став 3. постаје став 4.

Члан 12.

У члану 24. после речи: „електронској форми” додају се запета и речи: „осим уколико се ради о потраживању које је предмет евидентирања, у смислу члана 32а овог закона”.

Додаје се став 2, који гласи:

„Уговором о факторингу може бити превиђено да обавеза обавештавања дужника пређе са уступиоца на фактора, у име и за рачун уступиоца.”

Члан 13.

После члана 26. додаје се члан 26а, који гласи:

„Члан 26а

„Са потраживањем на фактора прелазе и споредна права и средства обезбеђења потраживања, као што су право првенствене наплате, права залогa, права из уговора са јемцем, права на камату, уговорну казну и слично, на начин и обим предвиђен уговором о факторингу.

За пренос споредних права и средстава обезбеђења, која са потраживањем прелазе на фактора, није потребно закључење новог уговора о преносу, осим када је то прописано другим законом.”

Члан 14.

У члану 31. додаје се став 2, који гласи:

„У случају да уговором о факторингу није другачије дефинисано, сматра се да је пренос доспелог потраживања са факторинг друштва на друго правно

лице дозвољен, у складу са одредбама закона којим се уређују облигациони односи.”

Члан 15.

У члану 32. став 1. мења се и гласи:

„Уговор о факторингу, који представља основ преноса потраживања, и документација из члана 23. став 1. овог закона представљају веродостојну исправу у поступку извршења.”.

Став 2. брише се.

Члан 16.

После члана 32. додају се глава IXб и члан 32а, који гласе:

„IXб ЦЕНТРАЛНА ЕВИДЕНЦИЈА ФАКТОРИНГА

Члан 32а

У циљу евиденције, транспарентности и спречавања вишеструког уступања фактура, министарство надлежно за послове финансија (у даљем тексту: Министарство) успоставља централну евиденцију факторинга, као јединствену електронску базу података о фактурама које су предмет факторинга.

Предмет евиденције су уступљене електронске фактуре, издате у складу са законом којим се уређује електронско фактурисање.

Изузетно од става 2. овог члана, не може бити предмет евиденције електронска фактура чије је измирење започето, ако је евидентирана у централном регистру фактура, у смислу закона којим се уређују рокови за измирење новчаних обавеза у комерцијалним трансакцијама.

Фактор, уступилац и дужник региструју се за приступ централној евиденцији факторинга, уз примену шеме електронске идентификације високог нивоа поузданости, у складу са законом којим се уређује електронска идентификација.

Приступ евидентираним подацима о предметним фактурама и њиховом преносу имају фактор, уступилац и дужник.

Министарство и Комисија имају приступ евидентираним подацима само у циљу вршења надзора.

Уступилац, односно дужник у случају обрнутог факторинга, дужан је да одмах након евидентирања фактуре, која је предмет уговора о факторингу, у систему електронских фактура, а најкасније наредног радног дана, изврши евидентирање предметне фактуре у централној евиденцији факторинга.

У централну евиденцију факторинга уписују се, поред осталог, следећи подаци:

- 1) порески идентификациони број и назив уступеоца, фактора и дужника;
- 2) број и датум уговора о факторингу;
- 3) број и датум издавања и доспећа фактуре;
- 4) номинални износ фактуре, износ без ПДВ, износ са ПДВ;
- 5) статус фактуре у систему електронских фактура и централној евиденцији факторинга;

6) износ уступљеног потраживања (у целости или делимично).

Централна евиденција факторинга остварује аутоматизовану везу са системом електронских фактура са којим размењује релевантне податке о електронским фактурама које су предмет факторинга.

Министар надлежан за послове финансија ближе уређује организациони облик, начин рада, вођење централне евиденције факторинга, начин уписа података у централну евиденцију факторинга, техничке елементе система, безбедносне стандарде, начин размене података са системом електронских фактура, начин регистрације, доступност и приступ подацима, облик, садржину и структуру записа у централној евиденцији факторинга.”

Члан 17.

У члану 33. став 1. речи: „Министарство, односно други надлежни орган” замењују се речју: „Комисија”, а реч: „њихове” замењује се речју: „њене”.

После става 1. додају се нови ст. 2–4, који гласе:

„Комисија спроводи надзор:

1) континуирано, на основу анализе извештаја које су факторинг друштва дужна да достављају Комисији;

2) непосредно.

Комисија по службеној дужности спроводи поступак надзора над лицима која обављају послове факторинга без одобрења.

Комисија прописује начин спровођења надзора.”.

Досадашњи став 2. постаје став 5.

Члан 18.

У члану 34. став 1. тачка 2) речи: „(члан 7. став 7)” замењују се речима: „(члан 7. став 8)”.

После тачке 3) додаје се тачка 3а), која гласи:

„3а) након остварења регресног права не врати потраживање са пратећим средствима обезбеђења уступиоцу или не обавести дужника у року од осам дана од дана остварења регреса (члан 16. став 4);”.

У тачки 6) тачка на крају се замењује тачком и запетом.

Додаје се тачка 7), која гласи:

„7) не евидентира фактуре при централној евиденцији факторинга у складу са обавезом из члана 32а (члан 32а став 7).”

Члан 19.

Министарство је дужно да у року од 18 месеци од дана ступања на снагу овог закона, успостави централну евиденцију факторинга.

Одредбе овог закона које се односе на обвезнике уписа података у централну евиденцију факторинга, примењиваће се у року од 30 дана од дана почетка рада централне евиденције факторинга.

Члан 20.

Комисија је дужна да у року од шест месеци од дана ступања на снагу овог закона, преузме надлежности додељене овим законом.

Споразумом између Комисије и Министарства ближе ће се уредити питање преузимања документације и предмета неопходних за спровођење надлежности утврђених овим законом.

Поступци покренути пред Министарством пре дана ступања на снагу овог закона, окончаће се по одредбама закона које су важиле у време њиховог покретања.

Члан 21.

Пропис из члана 16. овог закона министар надлежан за послове финансија донеће у року од 18 месеци од дана ступања на снагу овог закона.

Прописе потребне за спровођење одредаба овог закона, које се односе на надлежности Комисије одређене овим законом и на које сагласност даје министар надлежан за послове финансија, Комисија ће донети у року од шест месеци од дана ступања на снагу овог закона.

До почетка примене прописа из става 2. овог члана примењиваће се прописи донети на основу Закона о факторингу („Службени гласник РС”, бр. 62/13 и 30/18).

Члан 22.

Факторинг друштва, која обављају послове факторинга на основу одобрења прибављеног пре дана ступања на снагу овог закона, дужна су да своје пословање ускладе са одредбама овог закона у року од годину дана од дана ступања на снагу овог закона.

Члан 23.

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије”, осим одредаба чл. 1, 2, 3, 4. и 17. овог закона у делу који се односи на надлежности Комисије, које ће се примењивати по истеку шест месеци од дана ступања на снагу овог закона, као и одредбе члана 12. став 1. овог закона, која ће се примењивати од дана почетка рада централне евиденције факторинга.

О Б Р А З Л О Ж Е Њ Е

I. УСТАВНИ ОСНОВ ЗА ДОНОШЕЊЕ ЗАКОНА

Уставни основ за доношење овог закона садржан је у члану 97. тачка 6) и члану 99. став 1. тачка 7) Устава Републике Србије, којим се утврђује да Република Србија, између осталог, уређује и обезбеђује јединствено тржиште и систем обављања појединих привредних и других делатности.

II. РАЗЛОЗИ ЗА ДОНОШЕЊЕ ЗАКОНА

Закон о факторингу („Службени гласник РС”, бр. 62/13 и 30/18 – у даљем тексту: Закон) представља правни оквир за регулисање пружања услуга факторинга у Републици Србији. Њиме су уређени појам и предмет факторинга, учесници у факторингу, услови и начин обављања факторинга, врсте факторинга, права и обавезе учесника у факторингу, уговор о факторингу, обрнути факторинг и надзор над обављањем факторинга.

Практична примена важећег закона показала је да је неопходно прецизније уредити правни положај учесника у факторинг пословима, увести додатне механизме транспарентности, посебно у погледу евиденције уступљених фактура, као и да постоји потреба увођења ефикаснијег надзора над пословањем факторинг друштва.

Један од кључних циљева предложених измена је унапређење институционалног надзора над пружаоцима факторинг услуга. Комисији за хартије од вредности поверена су овлашћења за вршење надзора, издавање одобрења за обављање послова факторинга, као и престанак и одузимање предметног одобрења, а све са циљем обједињавања овлашћења унутар једне институције, будући да ова институција, као надзорни орган, мора имати **пун опсег овлашћења**, укључујући и могућност издавања, престанак и одузимање одобрења за обављање послова факторинга, а све како би се обезбедила делотворна контрола и тржишна дисциплина.

Посебна пажња посвећена је дигитализацији пословних процеса. Омогућавањем да пратећа документација буде сачињена у електронском облику и интегрисана са другим дигиталним системима, постиже се бржи и ефикаснији проток информација између учесника у факторинг пословима. На тај начин, смањује се административни терет и подстиче правна сигурност у факторинг пословању, што уједно представља корак ка развоју дигиталне економије у Републици Србији. Тиме се постиже и усклађивање са међународним стандардима и најбољим праксама, на начин који је прилагођен тржишту Републике Србије.

Предлогом закона се врши и усклађивање са другим законима, као и међународним стандардима у области спречавања и откривања прања новца и финансирања тероризма. У том смислу дефинисан је појам „сарадник” у правном лицу које је оснивач факторинг друштва, са циљем усаглашавања са Законом о спречавању прања новца и финансирања тероризма („Службени гласник РС”, бр. 113/17, 91/19, 153/20, 92/23, 94/24 и 19/25), а ради унапређења транспарентности и идентификације лица која имају крајњу контролу над правним лицем које обавља послове факторинга.

Све предложене мере имају за заједнички циљ јачање правног оквира, повећање транспарентности и унапређење услова за несметано функционисање тржишта факторинга. Очекује се да ће њиховом применом бити обезбеђена већа сигурност и поверење у обављању факторинг послова, што ће посебно користити малим и средњим предузећима која факторинг користе као инструмент финансирања.

III. ОБЈАШЊЕЊЕ ОСНОВНИХ ПРАВНИХ ИНСТИТУТА И ПОЈЕДИНАЧНИХ РЕШЕЊА У ЗАКОНУ

Чланом 1. Предлога закона врши се допуна члана 2. став 1. тачка 4) подтачка (1) и става 2. Закона, тако што се проширује круг лица која могу наступати као уступиоци потраживања у факторинг трансакцијама. Поред привредних друштава и предузетника, новим формулацијама предвиђено је да такав положај могу имати и друге организационе форме које у пракси обављају делатност ради стицања добити или у оквиру економске активности – као што су задруге, регистрована пољопривредна газдинства, пословна удружења, установе и друга правна лица. Овом допуном усклађује се законски оквир са стварним тржишним потребама и структурама, подстиче раст тржишта факторинга и омогућава веће укључивање малих и средњих предузећа у финансирању путем овог инструмента. Поред тога, истим чланом Предлога закона врши се и измена у члану 2. тачка 4) подтачка (2) алинеја под б) Закона, у смислу идентификације новог издаваоца одобрења за обављање посла факторинга.

Чланом 2. Предлога закона је, најпре, предложен пренос надлежности за издавање одобрења за обављање посла факторинга са Министарства финансија на Комисију за хартије од вредности (у даљем тексту: Комисија), како би се надлежности за издавање, одузимање одобрења за обављање посла факторинга и надзор над факторинг друштвима објединили у оквиру једне институције. На тај начин се олакшава поступак надзора над факторинг друштвима, јер Комисија добија увид у документацију коју факторинг друштва подносе приликом подношења захтева за издавање одобрења.

Поред тога, чланом 2. Предлога закона врши се прецизирање постојећих одредаба члана 7. Закона у делу који се односи на документацију која се подноси уз захтев за издавање дозволе за обављање послова факторинга. У том смислу, изменом члана 7. став 2. тачка 2) подтачка (2) Закона уводи се обавеза достављања доказа да оснивач, односно стварни власник, сарадник, као и члан органа управљања правног лица које је регистровано за обављање факторинга, није осуђен правноснажном пресудом за кривична дела у смислу закона којим се уређује одговорност правних лица за кривична дела, односно уколико је оснивач, стварни власник, сарадник као и члан органа управљања правног лица физичко лице, да није правноснажно осуђено за кривична дела, уместо достављања оверене изјаве оснивача о уплати капитала, док се новим ставом 3. прописује које лице се сматра сарадником. Овом изменом се врши усаглашавање са законом којим се уређује спречавање прања новца и финансирања тероризма. Разлог предлагања измене је да се обезбеди транспарентност и идентификација лица која имају крајњу контролу над правним лицем које обавља послове факторинга, што представља важан елемент процене ризика у области финансијских услуга.

Даље, чланом 2. Предлога закона предложено је брисање тачке 5) у члану 7. став 2. Закона, јер је ставом 3. истог члана Закона већ прописано да Министарство решењем одлучује о захтеву у року од 15 дана од дана пријема уредног захтева, уколико је подносилац претходно доставио Министарству доказ о извршеној уплати основног новчаног капитала. Имајући у виду да Министарство не може издати решење пре него што такав доказ буде достављен, обавеза достављања оверене изјаве о уплати капитала, како је раније била прописана, показала се као непотребна и представљала је административно оптерећење без правног ефекта. У том смислу, предложена измена додатно доприноси поједностављењу и убрзању поступка доношења решења којим се одобрава обављање посла факторинга.

Остале измене у члану 2. Предлога закона представљају терминолошко усклађивање са осталим одредбама овог закона.

Чланом 3. Предлога закона мења се члан 8. Закона, у смислу преноса надлежности за престанак одобрења за обављање посла факторинга са Министарства финансија на Комисију. Додатно, овим чланом Предлога закона додају се два нова основа у којима факторинг друштву престаје важење одобрења за обављање послова факторинга, те отклања раније постојећа правна празнина у погледу последица отварања стечаја над факторинг друштвом, с обзиром на то да друштво у том случају по правилу не испуњава прописане капиталне и друге регулаторне услове за обављање послова факторинга, чиме се спречава ситуација у којој би факторинг друштво формално задржало одобрење за обављање посла факторинга, упркос постојању правоснажног решења о отварању стечаја.

Чланом 4. Предлога закона врши се измена у члану 9. Закона, у смислу преноса надлежности за одузимање одобрења за обављање посла факторинга са Министарства финансија на Комисију.

Чланом 5. Предлога закона врши се измена у члану 10. Закона, у смислу усаглашавања са осталим одредбама Предлога закона.

Чланом 6. Предлога закона врши се измена члана 14. став 1. тачка 1) Закона, на тај начин што се бришу речи „и International Factors Group (IFG)”, чиме се врши ажурирање упућивања на релевантне међународне изворе у складу са организационим променама које су се догодиле у међувремену. Наиме, од 2016. године удружења Factors Chain International (у даљем тексту: FCI) и International Factors Group (IFG) спојена су у јединствену организацију која наставља са радом под називом FCI. Новонастала организација преузела је све улоге, стандарде и активности оба претходна удружења, те задржава статус главне референтне институције у области међународног факторинга. Брисањем упућивања на сада непостојећу организацију IFG постиже се већа тачност, усаглашеност са актуелним институционалним оквиром и избегавање потенцијалних недоумица у тумачењу одредбе.

Чланом 7. Предлога закона врши се допуна члана 16. Закона, ради прецизнијег уређења поступка враћања потраживања у случају факторинга са регресом. Поред обавезе враћања самог потраживања уступиоцу, прописује се и обавеза враћања свих пратећих средстава обезбеђења из основног посла (као што су менице, залог, гаранције и сл), као и обавеза обавештавања дужника о враћању и рок за поступање. Разлог прописивања ове допуне је повећање правне сигурности учесника у факторинг трансакцијама, као и обезбеђивање транспарентности у поступању након остварења регреса.

Чланом 8. Предлога закона врши се допуна члана 18. Закона, ради прецизнијег дефинисања рокова доспећа потраживања у оквиру обрнутог факторинга, у смислу веће уговорне слободе учесника у овој врсти факторинга у погледу дефинисања рокова за доспеће обавеза, с обзиром да се у овом случају не примењују ограничења из Закона о роковима извршења новчаних обавеза у комерцијалним трансакцијама („Службени гласник РС”, бр. 119/12, 68/15, 113/17, 91/19, 44/21, 44/21 – др. закон, 130/21, 129/21 – др. закон и 138/22), као и да су слична законска решења већ присутна у законодавствима суседних држава.

Чланом 9. Предлога закона уводи се могућност да уговор о факторингу, ако је закључен у писаној форми и оверен код јавног бележника, има снагу извршне исправе у смислу члана 41 став 1. тачка 8) Закона о извршењу и обезбеђењу („Службени гласник РС”, бр. 106/15, 106/16 – аутентично тумачење, 113/17, 54/19 и 9/20 – аутентично тумачење и 10/23 - др. закон), којим је прописано да је извршна исправа она исправа која је тим или другим законом одређена као извршна исправа. У смислу наведеног, уговор о факторингу би се сматрао извршном исправом ако је солемнизован код јавног бележника и ако

садржи изјаву уступиоца, односно дужника код обрнутог факторинга, којом пристаје да фактор, на основу уговора о факторингу, након доспелости потраживања може покренути поступак принудног извршења (клаузула извршности). Разлог за прописивање предложеног решења је унапређење наплативости потраживања у факторинг пословима, смањење потребе за покретање судских спорова, као и јачање правне сигурности у уговорним односима. Поред тога, прописано је да је овера искључиво добровољна, тј. није обавезна, већ зависи од сагласности страна, чиме се не намеће додатно административно оптерећење за све уговоре о факторингу, већ се ова могућност користи само у оним ситуацијама када је то воља уговорних страна (нпр. код фактора који желе да унапред обезбеде извршност документа за бржу наплату).

Чланом 10. Предлога закона прописано је да за време трајања уговора о факторингу потраживање које је предмет тог уговора не може престати пребијањем (компензацијом) између уступиоца и дужника, осим уколико уговором о факторингу није другачије одређено. Разлог за прописивање ове одредбе је спречавање лоше праксе и случајева у којима поверилац и дужник из основног посла, а након закључења уговора о факторингу, изврше међусобно пребијање потраживања и/или дуговања које је предмет уговора о факторингу, што, последично, има значајне финансијске и правне последице по фактора. Прописивањем ове одредбе обезбеђује се већи ниво правне сигурности и транспарентности за учеснике у послу факторинга, при чему је остављена могућност да уговорне стране уговором о факторингу другачије одреде.

Чланом 11. Предлога закона врши се, најпре, измена члана 23. Закона, с циљем бољег усклађивања са тржишним праксама и постојећим дигиталним решењима која се користе у обављању факторинга, тако што се брисањем речи „оригинал или копија оверена од стране надлежног органа” из става 1. тачка 1) овог члана Закона укида обавеза доставе оригинал уговора. Фактор и даље има могућност да у складу са пословним моделом од уступиоца захтева достављање уговора у оригиналу, посебно имајући у виду да документација из члана 23. став 1. Закона о факторингу представља веродостојну исправу. Поред наведене измене члана 23. Закона, врши се и допуна овог члана Закона новим ставом 3, којим је прописано да посебан документ, који потврђује датум продаје потраживања, буде сачињен у електронској форми. Ова измена је у складу са Законом о електронском документу, електронској идентификацији и услугама од поверења у електронском пословању („Службени гласник РС”, бр. 94/17 и 52/21), који изједначава правно дејство електронске и писане форме. Разлог прописивања наведене допуне је усклађивање са савременим токовима дигитализације у финансијском и трговинском пословању, уз очување правне сигурности странака у факторинг пословима, као и да се смањење административног оптерећења.

Чланом 12. Предлога закона допуњује се члан 24. Закона о факторингу, ради усклађивања са новопредложеним чланом 32а Закона, који се односи на увођење централне евиденције факторинга. Поред тога, члан 24. Закона допуњује се новим ставом 2, којим је прописана могућност да се уговором између уступиоца и фактора предвиди да фактор, у име и за рачун уступиоца, изврши обавештавање дужника. Ова пракса је већ присутна на тржишту, нарочито код модела обрнутог факторинга, али се нормативним уређењем постиже већи степен правне сигурности, транспарентности и усклађености са пословном праксом. Предложеном допуном не долази до преноса обавезе обавештавања са уступиоца на фактора, већ се ради о овлашћењу уговорних страна да фактор поступа у њихово име, што је у потпуности у складу са начелима и одредбама Закона о облигационим односима („Службени лист СФРЈ”, бр. 29/78, 39/85, 45/89 – УСЈ и 57/89, „Службени лист СРЈ”, број 31/93 и

„Службени гласник РС”, број 18/20), који препознаје могућност извршења обавеза преко трећих лица у име и за рачун носиоца обавезе. Изменом се задржава примарна обавеза уступеоца, али се омогућава уговорна делегација радње обавештавања, чиме се постиже флексибилност и прилагођавање уговорним структурама, посебно у дигиталним моделима факторинга и платформским решењима.

Чланом 13. Предлога закона додаје се члан 26а, којим се уређује пренос споредних права и средстава обезбеђења у поступку уступања потраживања. У смислу наведеног, прописано је да са преносом потраживања на фактора прелазе и сва пратећа споредна права и средства обезбеђења потраживања, као што су: право првенствене наплате, права из залоге, јемства, камате, уговорне казне и друга сродна права, у обиму у којем су уговарана и у складу са садржином уговора о факторингу. На тај начин се укида евентуална недоумица у пракси у погледу обима и дејства уступања потраживања, посебно када су у питању колатерали и инструментални уговори. Истовремено, уводи се и нормативна јасноћа у погледу правне технике, тако што је прописано да није потребно закључивање посебног уговора ради преноса споредних права, осим ако другим законом није прописано другачије. Овакво решење је у складу са основним начелима из члана 437, али и других чланова Закона о облигационим односима.

Чланом 14. Предлога закона допуњује се члан 31. Закона о факторингу и омогућава да факторинг друштво, уколико то није другачије уговорено, пренесе доспела потраживања другом правном лицу, што је у складу са принципима слободе располагања својном и потраживањем, али и чл. 438–445. Закона о облигационим односима, којима се регулише уступање потраживања, чиме се додатно омогућава функционисање и секундарног тржишта потраживања. Истовремено, предложеном допуном се не искључује могућност уговорне забране или ограничења преноса, а у складу са начелом аутономије воље уговорних страна.

Чланом 15. Предлога закона се, уз документацију из члана 23. став 1. Закона, додаје и уговор о факторингу, као веродостојна исправа у поступку извршења, која представља основ преноса потраживања, а што је важно имајући у виду да предметна материја није прецизно дефинисана законом којим је регулисано спровођење поступка извршења.

Чланом 16. Предлога закона, након члана 32. додају се поглавље IXб и члан 32а, којим се уводи обавеза евидентирања електронских фактура, издатих у послу факторинга, у централну евиденцију факторинга. Циљ успостављања централне евиденције факторинга је јачање правне сигурности и транспарентности на тржишту факторинга у Републици Србији. Увођењем централне евиденције факторинга ствара се централизована, електронска и ажурна база података о фактурама које су регистроване у систему електронских фактура, а које су предмет уговора о факторингу, што је од кључног значаја за спречавање злоупотреба и вишеструког уступања исте фактуре различитим повериоцима. Евиденција ће омогућити надлежним органима несметан увид у регистроване трансакције у циљу обављања надзорне функције, док ће фактори, уступеоци и дужници имати приступ подацима који се на њих односе. Обавеза примене електронске идентификације високог нивоа поузданости осигурава да се приступ врши на безбедан начин, у складу са прописима којима се уређује електронска идентификација и електронски документи. Централна евиденција факторинга је осмишљена као интероперабилна са постојећим системом електронских фактура, чиме се обезбеђује размена релевантних података у реалном времену. Подаци који се евидентирају у централној евиденцији факторинга су усклађени са подацима који већ постоје у систему електронских фактура, уз додатне атрибуте који се односе на статус фактуре у поступку факторинга,

чиме се омогућава ефикасно праћење сваког уступљеног потраживања. Правовременим евидентирањем уступљених фактура обезбеђује се ажурност података и заштита свих страна у правном послу, а истовремено ствара могућност за потенцијално повезивање са другим електронским системима (регистром залога и др.) у наредним фазама развоја.

Чланом 17. Предлога закона врши се измена члана 33. став 1. Закона, тако што се надлежност за надзор над пословањем факторинг друштава преноси са Министарства финансија на Комисију. Измена има за циљ јачање надзорних капацитета и бољу примену закона у пракси. Имајући у виду сложеност и специфичност тржишта факторинга, као и његову повезаност са финансијским тржиштима и институционалним инвеститорима, надзор над факторинг друштвима поверава се Комисији, као специјализованом телу за надзор над финансијским тржиштем у Републици Србији. Комисија већ врши надзор над финансијским инструментима, тржиштима капитала и учесницима на том тржишту, као и над спровођењем прописа који се односе на транспарентност, заштиту инвеститора и спречавање злоупотреба тржишта. Према члану 352. тачка 17) Закона о тржишту капитала („Службени гласник РС”, број 129/21), Комисија обавља и друге послове утврђене тим или другим законом. Предложена измена се ослања управо на наведену одредбу Закона о тржишту капитала, којом је пружен правни основ да Комисија, у оквиру своје прописане надлежности, може вршити и надзор над применом Закона код факторинг друштава. Такође, досадашње поступање показује да Министарство финансија нема довољне техничке и кадровске капацитете да у пуном обиму спроведе надзор над свим аспектима тржишта факторинга, посебно у делу који се односи на тржишне злоупотребе, секундарне трансакције, и компликоване облике секјуритизације. Поверавање ових надлежности Комисији унапредиће транспарентност, ефикасност и правну сигурност на тржишту.

Чланом 18. Предлога закона, у члан 34. став 1. додаје се нова тачка 3а), којом се прописује прекршајна одговорност у случају непоштовања обавезе враћања потраживања и обавештења дужника у прописаном року, након остварења регресног права, као и нова тачка 7), којом се прописује прекршајна одговорност у случају непоштовања обавезе регистрације уступљених фактура у централној евиденцији факторинга. Предложено представља допуну постојећег система прекршајних одредби са циљем да се обезбеди доследна примена обавезе из новог члана 32а Закона. Имајући у виду да евидентирање уступљених фактура у електронски систем представља кључни механизам за обезбеђење транспарентности, правне сигурности и заштите свих страна у факторинг послу, било је потребно прописати казнену одредбу, којом се делује превентивно и дисциплинује, подстичући уредно понашање на тржишту.

Чл. 19. и 20. Предлога закона утврђени су рокови који се односе на надлежности Министарства финансија и Комисије у вези са применом предложених одредаба.

Чланом 21. Предлога закона утврђени су рокови за доношење подзаконских прописа, потребних за извршење закона.

Чланом 22. Предлога закона прописан је рок у ком су факторинг друштва дужна да ускладе своје пословање са одредбама закона.

Чланом 23. Предлога закона уређује се ступање на снагу и почетак примене овог закона.

IV. ПРОЦЕНА ФИНАНСИЈСКИХ СРЕДСТАВА ПОТРЕБНИХ ЗА СПРОВОЂЕЊЕ ПРОПИСА

Финансијска средства неопходна за успостављање и имплементацију централне евиденције факторинга биће обезбеђена из зајма Светске банке,

пројекат број 94859-YF. Процењени износ средстава у 2026. години износи 252.000.000 динара, а у 2027. години 108.000.000 динара.

V. ПРЕГЛЕД ОДРЕДАБА ЗАКОНА О ФАКТОРИНГУ КОЈЕ СЕ МЕЊАЈУ, ОДНОСНО ДОПУЊУЈУ

Члан 2.

Поједини изрази употребљени у овом закону имају следеће значење:

1) Факторинг је финансијска услуга купопродаје постојећег недоспелог или будућег краткорочног новчаног потраживања, насталог по основу уговора о продаји робе или пружања услуга у земљи и иностранству;

2) Предмет факторинга може бити свако постојеће недоспело или будуће, цело или делимично, краткорочно новчано потраживање које је настало по основу уговора о продаји робе или пружања услуга, закљученог између правних лица и предузетника;

3) Краткорочно потраживање је потраживање које доспева на наплату у року до годину дана од дана продаје робе, односно пружања услуге, дефинисаног уговором о продаји робе или пружања услуга;

4) Учесници у факторингу су:

(1) Уступилац, који продаје фактору своје потраживање од дужника, настало по основу уговора о продаји робе или пружања услуга, је банка, привредно друштво и ~~предузетник~~, ПРЕДУЗЕТНИК, ЗАДРУГА, РЕГИСТРОВАНО ПОЉОПРИВРЕДНО ГАЗДИНСТВО, ПОСЛОВНО УДРУЖЕЊЕ, УСТАНОВА И ДРУГА ПРАВНА ЛИЦА КОЈА ДЕЛАТНОСТ ОБАВЉАЈУ РАДИ СТИЦАЊА ДОБИТИ са седиштем у Републици Србији (у даљем тексту: Република), односно та лица са седиштем у иностранству, регистрована у складу са домицилним прописима;

(2) Фактор, који купује потраживање од уступоца, је:

а) банка, у смислу закона којим се уређује пословање банака;

б) привредно друштво организовано као акционарско друштво или друштво с ограниченом одговорношћу, са седиштем у Републици, које има одобрење ~~министарства надлежног за послове финансија (у даљем тексту: Министарство)~~ КОМИСИЈЕ ЗА ХАРТИЈЕ ОД ВРЕДНОСТИ (У ДАЉЕМ ТЕКСТУ: КОМИСИЈА) за обављање послова факторинга;

в) страна банка и страно привредно друштво - искључиво у међународном факторингу;

(3) Дужник је банка, привредно друштво и предузетник са седиштем у Републици, односно та лица са седиштем у иностранству, регистрована у складу са домицилним прописима.

Предмет факторинга може бити и свако постојеће недоспело или будуће, цело или делимично, краткорочно новчано потраживање правног лица и ~~предузетника~~, ПРЕДУЗЕТНИКА, ЗАДРУГЕ, РЕГИСТРОВАНОГ ПОЉОПРИВРЕДНОГ ГАЗДИНСТВА, ПОСЛОВНОГ УДРУЖЕЊА, УСТАНОВЕ И ДРУГИХ ПРАВНИХ ЛИЦА КОЈА ДЕЛАТНОСТ ОБАВЉАЈУ РАДИ СТИЦАЊА ДОБИТИ, које је настало по основу уговора о продаји робе или пружања услуга закљученог са корисником средстава буџета Републике Србије, буџета аутономне покрајине или буџета јединица локалне самоуправе, као и корисником средстава организација за обавезно социјално осигурање.

Члан 7.

Захтев за издавање одобрења за обављање посла факторинга ~~Министарству~~ КОМИСИЈИ подноси оснивач, односно власник факторинг друштва или лице које он овласти.

Уз захтев из става 1. овог члана подноси се:

1) оснивачки акт факторинг друштва;

2) подаци о оснивачима, односно власницима факторинг друштва и то:

(1) за физичка лица - оверена копија личне карте или очитана биометријска лична карта за држављане Републике, односно оверена копија пасоша за стране држављане, као и уверење надлежног органа, не старије од шест месеци од дана подношења захтева, да физичко лице није осуђено правоснажном пресудом на казну затвора дужу од шест месеци, да се против њега не води кривични поступак и да му није изречена мера безбедности забране вршења позива, делатности или дужности;

~~(2) за правна лица - оверена копија решења или другог акта о упису правног лица у регистар органа који је према прописима земље седишта тог правног лица надлежан за вођење регистра привредних субјеката, односно правних лица и уверење надлежног органа да правно лице није осуђено правоснажном пресудом за кривично дело, као и да се против њега не води кривични поступак, у смислу закона којим се уређује одговорност правних лица за кривична дела, све не старије од шест месеци од дана подношења захтева;~~
 ЗА ПРАВНА ЛИЦА - ОВЕРЕНА КОПИЈА РЕШЕЊА ИЛИ ДРУГОГ АКТА О УПИСУ ПРАВНОГ ЛИЦА У РЕГИСТАР ОРГАНА КОЈИ ЈЕ ПРЕМА ПРОПИСИМА ЗЕМЉЕ СЕДИШТА ТОГ ПРАВНОГ ЛИЦА НАДЛЕЖАН ЗА ВОЂЕЊЕ РЕГИСТРА ПРИВРЕДНИХ СУБЈЕКТА, ОДНОСНО ПРАВНИХ ЛИЦА, УВЕРЕЊЕ НАДЛЕЖНОГ ОРГАНА ДА ПРАВНО ЛИЦЕ, НИЈЕ ОСУЂЕНО ПРАВОСНАЖНОМ ПРЕСУДОМ ЗА КРИВИЧНО ДЕЛО, КАО И ДА СЕ ПРОТИВ ЊЕГА НЕ ВОДИ КРИВИЧНИ ПОСТУПАК, У СМISЛУ ЗАКОНА КОЈИМ СЕ УРЕЂУЈЕ ОДГОВОРНОСТ ПРАВНИХ ЛИЦА ЗА КРИВИЧНА ДЕЛА, УВЕРЕЊЕ ДА СТВАРНИ ВЛАСНИК ПРАВНОГ ЛИЦА, У СМISЛУ ЗАКОНА КОЈИМ СЕ УРЕЂУЈЕ СПРЕЧАВАЊЕ ПРАЊА НОВЦА И ФИНАНСИРАЊА ТЕРОРИЗМА, И САРАДНИК НИЈЕ ОСУЂЕН ПРАВОСНАЖНОМ ПРЕСУДОМ НА КАЗНУ ЗАТВОРА ДУЖУ ОД ШЕСТ МЕСЕЦИ, КАО И ДА СЕ ПРОТИВ ЊЕГА НЕ ВОДИ КРИВИЧНИ ПОСТУПАК, СВЕ НЕ СТАРИЈЕ ОД ШЕСТ МЕСЕЦИ ОД ДАНА ПОДНОШЕЊА ЗАХТЕВА;

3) оверена изјава оснивача, односно власника о износу њихових удела/акција у факторинг друштву;

4) подаци о одговорном лицу факторинг друштва: оверена копија личне карте или очитана биометријска лична карта за држављане Републике, односно оверена копија пасоша за стране држављане, као и уверење надлежног органа, не старије од шест месеци од дана подношења захтева, да одговорно лице није осуђено правоснажном пресудом на казну затвора дужу од шест месеци, да се против њега не води кривични поступак и да му није изречена мера безбедности забране вршења позива, делатности или дужности;

~~5) оверена изјава оснивача да ће основни новчани капитал у износу из члана 6. став 1. овог закона бити уплаћен на рачун код пословне банке;~~

~~6) 5) оверена изјава оснивача о пореклу финансијских средстава из тачке 5) овог става.~~

САРАДНИКОМ, У СМISЛУ ОВОГ ЗАКОНА, СМАТРА СЕ:

1) СВАКО ФИЗИЧКО ЛИЦЕ КОЈЕ ЈЕ ЧЛАН ОРГАНА УПРАВЉАЊА ИЛИ ОДГОВОРНО ЛИЦЕ У ПРАВНОМ ЛИЦУ У КОМЕ ЈЕ ОДГОВОРНО ЛИЦЕ ФАКТОРИНГ ДРУШТВА ЧЛАН ОРГАНА УПРАВЉАЊА ИЛИ СТВАРНИ ВЛАСНИК, У СМISЛУ ЗАКОНА КОЈИМ СЕ УРЕЂУЈЕ СПРЕЧАВАЊЕ ПРАЊА НОВЦА И ФИНАНСИРАЊА ТЕРОРИЗМА;

2) СВАКО ФИЗИЧКО ЛИЦЕ КОЈЕ ЈЕ СТВАРНИ ВЛАСНИК ПРАВНОГ ЛИЦА У КОМЕ ЈЕ ОДГОВОРНО ЛИЦЕ ФАКТОРИНГ ДРУШТВА ЧЛАН ОРГАНА УПРАВЉАЊА;

3) СВАКО ФИЗИЧКО ЛИЦЕ КОЈЕ С ОДГОВОРНИМ ЛИЦЕМ ФАКТОРИНГ ДРУШТВА ИМА СТВАРНО ВЛАСНИШТВО НАД ИСТИМ ПРАВНИМ ЛИЦЕМ.

Министарство КОМИСИЈА решењем одлучује о захтеву из става 1. овог члана у року од 15 дана од дана пријема уредног захтева, уколико је

подносилац претходно доставио ~~Министарству~~ КОМИСИЈИ доказ о извршеној уплати основног новчаног капитала.

Решење из ~~става 3.~~ СТАВА 4. овог члана коначно је у управном поступку.

Против решења из ~~става 3.~~ СТАВА 4. овог члана може се водити управни спор.

У управном спору суд не може решити управну ствар.

Оснивач привредног друштва или лице које он овласти дужан је да пријаву за упис факторинг друштва у регистар привредних субјеката поднесе у року од десет дана од дана добијања решења ~~Министарства~~ КОМИСИЈЕ којим се факторинг друштву издаје одобрење за обављање послова факторинга.

~~Оснивач, односно власник привредног друштва или лице које он овласти дужан је да сваку промену података из става 2. овог члана достави Министарству одмах, а најкасније у року од десет дана од дана настале промене. ФАКТОРИНГ ДРУШТВО, ОДНОСНО ДИРЕКТОР ФАКТОРИНГ ДРУШТВА ИЛИ ЛИЦЕ КОЈЕ ОН ОВЛАСТИ ДУЖАН ЈЕ ДА СВАКУ ПРОМЕНУ ПОДАТАКА ИЗ СТАВА 2. ОВОГ ЧЛАНА ДОСТАВИ КОМИСИЈИ ОДМАХ, А НАЈКАСНИЈЕ У РОКУ ОД ДЕСЕТ ДАНА ОД ДАНА РЕГИСТРАЦИЈЕ ПРОМЕНЕ КОД НАДЛЕЖНОГ ОРГАНА.~~

~~Министар надлежан за послове финансија~~ КОМИСИЈА прописује ближе услове и начин издавања одобрења.

Члан 8.

Одобрење за обављање посла факторинга престаје да важи:

1) на основу захтева факторинг друштва - даном доношења решења ~~Министарства~~ КОМИСИЈЕ којим се захтев усваја;

2) престанком факторинг друштва - даном брисања из регистра привредних друштава по основу спроведеног поступка ликвидације или принудне ликвидације, ~~односно поступка стечаја;~~

3) ДАНОМ ПРАВОСНАЖНОСТИ РЕШЕЊА О ОТВАРАЊУ СТЕЧАЈНОГ ПОСТУПКА;

4) ДАНОМ ИЗРИЦАЊА МЕРЕ О ОДУЗИМАЊУ ОДОБРЕЊА ЗА ОБАВЉАЊЕ ДЕЛАТНОСТИ НАКОН СПРОВЕДЕНОГ НАДЗОРА.

На стечај и ликвидацију факторинг друштава примењују се одредбе закона који уређују стечај и ликвидацију привредних друштава.

Члан 9.

~~Министарство~~ КОМИСИЈА доноси решење којим се факторинг друштву одузима одобрење за обављање посла факторинга:

1) ако се у поступку надзора узврди да је факторинг друштво престало да испуњава услов прописан чланом 6. овог закона;

2) ако се у поступку надзора утврди да је одобрење за обављање послова факторинга дато на основу неистинитих података;

3) ако се у поступку надзора утврди да је поступљено супротно ~~члану 7. став 8.~~ ЧЛАНУ 7. СТАВ 9. овог закона.

Решење ~~Министарства~~ КОМИСИЈЕ из става 1. овог члана је коначно.

Против решења из става 1. овог члана може се водити управни спор.

У управном спору суд не може решити управну ствар.

Члан 10.

Подаци о издатим и одузетим одобрењима за обављање послова факторинга евидентирају се у Регистру факторинга (у даљем тексту: Регистар) који води Агенција за привредне регистре, преко регистратора.

Регистар је јединствена, централна, електронска база података о издатим и одузетим одобрењима за обављање посла факторинга.

На избор и разрешење регистратора, обим његових овлашћења и обавеза примењује се закон којим се уређује рад Агенције за привредне регистре, а на поступак регистрације закон којим се уређује поступак регистрације у Агенцији за привредне регистре.

Подаци из става 1. овог члана евидентирају се у Регистру, одмах по пријему решења из ~~члана 7. став 3.~~ ЧЛАНА 7. СТАВ 4. и члана 9. став 1. овог закона у Агенцији за привредне регистре.

Министар надлежан за послове финансија прописује садржину Регистра.

Члан 14.

Фактор који обавља међународни факторинг у двофакторском систему у обавези је да:

1) закључи интерфакторски уговор, користећи међународно признати и прихваћени правни и технички оквир који су развила међународна удружења, нарочито Factors Chain International (FCI) и ~~International Factors Group (IFG)~~;

2) предузме радње и мере познавања и праћења странке, у складу са прописима којима се уређује спречавање прања новца и финансирање тероризма.

Интерфакторски уговор, у смислу става 1. тачка 1) овог члана, представља уговор између фактора са седиштем у Републици и фактора са седиштем у иностранству.

Члан 16.

Факторинг са регресом подразумева да уступилац одговара фактору за наплативост потраживања - на дан доспелости потраживања.

Кад је уговорен факторинг са регресом, фактор има право да захтева намирење од дужника, уступеоца или од обојице у исто време, у границама одговорности дужника и уступеоца, ако није другачије уговорено.

Кад се ради о одговорности уступеоца из става 2. овог члана, фактор је дужан да обавести уступеоца да наплата потраживања није извршена и то у року од осам дана од дана доспелости потраживања.

Након оствареног регреса фактора према уступеоцу, фактор је дужан да потраживање СА СВИМ ПРАТЕЋИМ СРЕДСТВИМА ОБЕЗБЕЂЕЊА ИЗ ОСНОВНОГ ПОСЛА врати уступеоцу И ДА О ВРАЋАЊУ ОБАВЕСТИ ДУЖНИКА, У РОКУ ОД ОСАМ ДАНА ОД ДАНА ОСТВАРЕЊА РЕГРЕСА.

Члан 18.

Обрнути факторинг је посебна врста факторинга који се уговара између фактора и дужника из уговора о продаји робе или пружања услуга у земљи и иностранству, на основу кога фактор, преузимањем фактура од дужника, преузима његову обавезу плаћања према повериоцима, а има право наплате од дужника у року из уговора о продаји робе или пружања услуга у земљи и иностранству, ОДНОСНО У РОКУ ИЗ ФАКТУРЕ, ИЛИ У ДРУГОМ РОКУ УГОВОРЕНОМ ИЗМЕЂУ ФАКТОРА И ДУЖНИКА.

Дужник је у обавези да обезбеди сагласност повериоца.

На обрнути факторинг сходно се примењују одредбе овог закона којима је уређен факторинг.

Корисници средстава буџета Републике Србије, буџета аутономне покрајине или буџета јединица локалне самоуправе, као и корисници средстава организација за обавезно социјално осигурање не могу бити учесници у обрнутом факторингу.

Члан 19.

Факторинг се може обављати само на основу уговора закљученог у писаној или електронској форми.

Уговор, чији предмет није дефинисан у складу са овим законом, не сматра се уговором о факторингу у смислу овог закона.

Уговор о факторингу се не сматра уговором о кредиту или зајму, у смислу прописа Републике Србије и пословних обичаја.

УГОВОРНЕ СТРАНЕ СЕ МОГУ САГЛАСИТИ ДА УГОВОР О ФАКТОРИНГУ КОЈИ ЈЕ ЗАКЉУЧЕН У ПИСАНОМ ОБЛИКУ, ОВЕРЕН (СОЛЕМНИЗОВАН) КОД ЈАВНОГ БЕЛЕЖНИКА У СКЛАДУ СА ОДРЕДБАМА ЗАКОНА КОЈИМ СЕ УРЕЂУЈЕ ЈАВНО БЕЛЕЖНИШТВО И КОЈИ САДРЖИ ИЗРИЧИТУ ИЗЈАВУ УСТУПИОЦА, ОДНОСНО ДУЖНИКА КОД ОБРНУТОГ ФАКТОРИНГА, КОЈОМ ПРИСТАЈЕ ДА ФАКТОР, НА ОСНОВУ УГОВОРА О ФАКТОРИНГУ, НАКОН ДОСПЕЛОСТИ ПОТРАЖИВАЊА, МОЖЕ ПОКРЕНУТИ ПОСТУПАК ПРИНУДНОГ ИЗВРШЕЊА (КЛАУЗУЛА ИЗВРШНОСТИ), ИМА СНАГУ ИЗВРШНЕ ИСПРАВЕ, У СМИСЛУ ЗАКОНА КОЈИМ СЕ УРЕЂУЈЕ ИЗВРШЕЊЕ И ОБЕЗБЕЂЕЊЕ.

Члан 21.

Уговор о факторингу престаје да важи истеком рока на који је закључен, а ако није закључен на одређени рок, не може престати пре него што сва продата потраживања не буду наплаћена или регресирана од стране уступеоца.

ЗА ВРЕМЕ ТРАЈАЊА УГОВОРА О ФАКТОРИНГУ, ПОТРАЖИВАЊЕ КОЈЕ ЈЕ ПРЕДМЕТ ТОГ УГОВОРА НЕ МОЖЕ ПРЕСТАТИ ПРЕБИЈАЊЕМ (КОМПЕНЗАЦИЈОМ) ИЗМЕЂУ УСТУПИОЦА И ДУЖНИКА, ОСИМ УКОЛИКО УГОВОР О ФАКТОРИНГУ НИЈЕ ДРУГАЧИЈЕ ДЕФИНИСАНО.

Члан 23.

Продају сваког потраживања одређеног уговором о факторингу уступилац врши уз истовремену предају фактору:

1) уговора (~~оригинал или копија оверена од стране надлежног органа~~) и/или фактуре, и других докумената којима се доказује основ и врши идентификација потраживања;

2) обавештења дужнику да је потраживање продато фактору.

О предаји документације из става 1. овог члана уступилац и фактор сачињавају посебан документ.

ДОКУМЕНТАЦИЈА КОЈА СЕ ПРЕДАЈЕ УЗ УГОВОР О ФАКТОРИНГУ МОЖЕ БИТИ САЧИЊЕНА У ЕЛЕКТРОНСКОЈ ФОРМИ.

Датумом продаје потраживања сматра се датум кад је уступилац предао фактору документацију из става 1. овог члана, наведен у документу о предаји документације.

Члан 24.

Уступилац је у обавези да достави дужнику обавештење о продаји потраживања у писаној или електронској форми, ОСИМ УКОЛИКО СЕ РАДИ О ПОТРАЖИВАЊУ КОЈЕ ЈЕ ПРЕДМЕТ ЕВИДЕНТИРАЊА, У СМИСЛУ ЧЛАНА 32А ОВОГ ЗАКОНА.

УГОВОР О ФАКТОРИНГУ МОЖЕ БИТИ ПРЕДВИЂЕНО ДА ОБАВЕЗА ОБАВЕШТАВАЊА ДУЖНИКА ПРЕЂЕ СА УСТУПИОЦА НА ФАКТОРА, У ИМЕ И ЗА РАЧУН УСТУПИОЦА.

ЧЛАН 26А

СА ПОТРАЖИВАЊЕМ НА ФАКТОРА ПРЕЛАЗЕ И СПОРЕДНА ПРАВА И СРЕДСТВА ОБЕЗБЕЂЕЊА ПОТРАЖИВАЊА, КАО ШТО СУ ПРАВО ПРВЕНСТВЕНЕ НАПЛАТЕ, ПРАВА ЗАЛОГЕ, ПРАВА ИЗ УГОВОРА СА ЈЕМЦЕМ, ПРАВА НА КАМАТУ, УГОВОРНУ КАЗНУ И СЛИЧНО, НА НАЧИН И ОБИМ ПРЕДВИЂЕН УГОВОРМ О ФАКТОРИНГУ.

ЗА ПРЕНОС СПОРЕДНИХ ПРАВА И СРЕДСТАВА ОБЕЗБЕЂЕЊА, КОЈА СА ПОТРАЖИВАЊЕМ ПРЕЛАЗЕ НА ФАКТОРА, НИЈЕ ПОТРЕБНО ЗАКЉУЧЕЊЕ НОВОГ УГОВОРА О ПРЕНОСУ, ОСИМ КАДА ЈЕ ТО ПРОПИСАНО ДРУГИМ ЗАКОНОМ.

Члан 31.

У случају да уговором о факторингу није другачије дефинисано, сматра се да је даља продаја и пренос потраживања са факторинг друштва на друго факторинг друштво дозвољена, а у складу са осталим одредбама овог закона.

У СЛУЧАЈУ ДА УГОВОРМ О ФАКТОРИНГУ НИЈЕ ДРУГАЧИЈЕ ДЕФИНИСАНО, СМАТРА СЕ ДА ЈЕ ПРЕНОС ДОСПЕЛОГ ПОТРАЖИВАЊА СА ФАКТОРИНГ ДРУШТВА НА ДРУГО ПРАВНО ЛИЦЕ ДОЗВОЉЕН, У СКАДУ СА ОДРЕДБАМА ЗАКОНА КОЈИМ СЕ УРЕЂУЈУ ОБЛИГАЦИОНИ ОДНОСИ.

Члан 32.

~~Документација из члана 23. став 1. овог закона представља веродостојну исправу у поступку извршења.~~

УГОВОР О ФАКТОРИНГУ, КОЈИ ПРЕДСТАВЉА ОСНОВ ПРЕНОСА ПОТРАЖИВАЊА, И ДОКУМЕНТАЦИЈА ИЗ ЧЛАНА 23. СТАВ 1. ОВОГ ЗАКОНА ПРЕДСТАВЉАЈУ ВЕРОДОСТОЈНУ ИСПРАВУ У ПОСТУПКУ ИЗВРШЕЊА.

~~Уз документацију из претходног става доставља се и доказ о основу преноса потраживања.~~

ИХБ ЦЕНТРАЛНА ЕВИДЕНЦИЈА ФАКТОРИНГА

ЧЛАН 32а

У ЦИЉУ ЕВИДЕНЦИЈЕ, ТРАНСПАРЕНТНОСТИ И СПРЕЧАВАЊА ВИШЕСТРУКОГ УСТУПАЊА ФАКТУРА, МИНИСТАРСТВО НАДЛЕЖНО ЗА ПОСЛОВЕ ФИНАНСИЈА (У ДАЉЕМ ТЕКСТУ: МИНИСТАРСТВО) УСПОСТАВЉА ЦЕНТРАЛНУ ЕВИДЕНЦИЈУ ФАКТОРИНГА, КАО ЈЕДИНСТВЕНУ ЕЛЕКТРОНСКУ БАЗУ ПОДАТАКА О ФАКТУРАМА КОЈА СУ ПРЕДМЕТ ФАКТОРИНГА.

ПРЕДМЕТ ЕВИДЕНЦИЈЕ СУ УСТУПЉЕНЕ ЕЛЕКТРОНСКЕ ФАКТУРЕ, ИЗДАТЕ У СКАДУ СА ЗАКОНОМ КОЈИМ СЕ УРЕЂУЈЕ ЕЛЕКТРОНСКО ФАКТУРИСАЊЕ.

ИЗУЗЕТНО ОД СТАВА 2. ОВОГ ЧЛАНА, НЕ МОЖЕ БИТИ ПРЕДМЕТ ЕВИДЕНЦИЈЕ ЕЛЕКТРОНСКА ФАКТУРА ЧИЈЕ ЈЕ ИЗМИРЕЊЕ ЗАПОЧЕТО, АКО ЈЕ ЕВИДЕНТИРАНА У ЦЕНТРАЛНОМ РЕГИСТРУ ФАКТУРА, У СМISЛУ ЗАКОНА КОЈИМ СЕ УРЕЂУЈУ РОКОВИ ЗА ИЗМИРЕЊЕ НОВЧАНИХ ОБАВЕЗА У КОМЕРЦИЈАЛНИМ ТРАНСАКЦИЈАМА.

ФАКТОР, УСТУПИЛАЦ И ДУЖНИК РЕГИСТРУЈУ СЕ ЗА ПРИСТУП ЦЕНТРАЛНОЈ ЕВИДЕНЦИЈИ ФАКТОРИНГА, УЗ ПРИМЕНУ ШЕМЕ ЕЛЕКТРОНСКЕ ИДЕНТИФИКАЦИЈЕ ВИСОКОГ НИВОА ПОУЗДАНОСТИ, У СКАДУ СА ЗАКОНОМ КОЈИМ СЕ УРЕЂУЈЕ ЕЛЕКТРОНСКА ИДЕНТИФИКАЦИЈА.

ПРИСТУП ЕВИДЕНТИРАНИМ ПОДАЦИМА О ПРЕДМЕТНИМ ФАКТУРАМА И ЊИХОВОМ ПРЕНОСУ ИМАЈУ ФАКТОР, УСТУПИЛАЦ И ДУЖНИК.

МИНИСТАРСТВО И КОМИСИЈА ИМАЈУ ПРИСТУП ЕВИДЕНТИРАНИМ ПОДАЦИМА САМО У ЦИЉУ ВРШЕЊА НАДЗОРА.

УСТУПИЛАЦ, ОДНОСНО ДУЖНИК У СЛУЧАЈУ ОБРНУТОГ ФАКТОРИНГА, ДУЖАН ЈЕ ДА ОДМАХ НАКОН ЕВИДЕНТИРАЊА ФАКТУРЕ, КОЈА ЈЕ ПРЕДМЕТ УГОВОРА О ФАКТОРИНГУ, У СИСТЕМУ ЕЛЕКТРОНСКИХ ФАКТУРА, А НАЈКАСНИЈЕ НАРЕДНОГ РАДНОГ ДАНА, ИЗВРШИ ЕВИДЕНТИРАЊЕ ПРЕДМЕТНЕ ФАКТУРЕ У ЦЕНТРАЛНОЈ ЕВИДЕНЦИЈИ ФАКТОРИНГА.

У ЦЕНТРАЛНУ ЕВИДЕНЦИЈУ ФАКТОРИНГА УПИСУЈУ СЕ, ПОРЕД ОСТАЛОГ, СЛЕДЕЋИ ПОДАЦИ:

- 1) ПОРЕСКИ ИДЕНТИФИКАЦИОНИ БРОЈ И НАЗИВ УСТУПИОЦА, ФАКТОРА И ДУЖНИКА;
- 2) БРОЈ И ДАТУМ УГОВОРА О ФАКТОРИНГУ;
- 3) БРОЈ И ДАТУМ ИЗДАВАЊА И ДОСПЕЋА ФАКТУРЕ;
- 4) НОМИНАЛНИ ИЗНОС ФАКТУРЕ, ИЗНОС БЕЗ ПДВ, ИЗНОС СА ПДВ;
- 5) СТАТУС ФАКТУРЕ У СИСТЕМУ ЕЛЕКТРОНСКИХ ФАКТУРА И ЦЕНТРАЛНОЈ ЕВИДЕНЦИЈИ ФАКТОРИНГА;
- 6) ИЗНОС УСТУПЉЕНОГ ПОТРАЖИВАЊА (У ЦЕЛОСТИ ИЛИ ДЕЛИМИЧНО).

ЦЕНТРАЛНА ЕВИДЕНЦИЈА ФАКТОРИНГА ОСТВАРУЈЕ АУТОМАТИЗОВАНУ ВЕЗУ СА СИСТЕМОМ ЕЛЕКТРОНСКИХ ФАКТУРА СА КОЈИМ РАЗМЕЊУЈЕ РЕЛЕВАНТНЕ ПОДАТКЕ О ЕЛЕКТРОНСКИМ ФАКТУРАМА КОЈЕ СУ ПРЕДМЕТ ФАКТОРИНГА.

МИНИСТАР НАДЛЕЖАН ЗА ПОСЛОВЕ ФИНАНСИЈА БЛИЖЕ УРЕЂУЈЕ ОРГАНИЗАЦИОНИ ОБЛИК, НАЧИН РАДА, ВОЂЕЊЕ ЦЕНТРАЛНЕ ЕВИДЕНЦИЈЕ ФАКТОРИНГА, НАЧИН УПИСА ПОДАТАКА У ЦЕНТРАЛНУ ЕВИДЕНЦИЈУ ФАКТОРИНГА, ТЕХНИЧКЕ ЕЛЕМЕНТЕ СИСТЕМА, БЕЗБЕДНОСНЕ СТАНДАРДЕ, НАЧИН РАЗМЕНЕ ПОДАТАКА СА СИСТЕМОМ ЕЛЕКТРОНСКИХ ФАКТУРА, НАЧИН РЕГИСТРАЦИЈЕ, ДОСТУПНОСТ И ПРИСТУП ПОДАЦИМА, ОБЛИК, САДРЖИНУ И СТРУКТУРУ ЗАПИСА У ЦЕНТРАЛНОЈ ЕВИДЕНЦИЈИ ФАКТОРИНГА.

Члан 33.

Надзор над обављањем послова факторинга код факторинг друштава врши ~~Министарство, односно други надлежни орган~~ КОМИСИЈА, у складу са посебним прописима којима су утврђене ~~њихове~~ ЊЕНЕ надлежности.

КОМИСИЈА СПРОВОДИ НАДЗОР:

- 1) КОНТИНУИРАНО, НА ОСНОВУ АНАЛИЗЕ ИЗВЕШТАЈА КОЈЕ СУ ФАКТОРИНГ ДРУШТВА ДУЖНА ДА ДОСТАВЉАЈУ КОМИСИЈИ;
- 2) НЕПОСРЕДНО.

КОМИСИЈА ПО СЛУЖБЕНОЈ ДУЖНОСТИ СПРОВОДИ ПОСТУПАК НАДЗОРА НАД ЛИЦИМА КОЈА ОБАВЉАЈУ ПОСЛОВЕ ФАКТОРИНГА БЕЗ ОДОБРЕЊА.

КОМИСИЈА ПРОПИСУЈЕ НАЧИН СПРОВОЂЕЊА НАДЗОРА.

Надзор над обављањем послова факторинга код банака врши Народна банка Србије, у складу са прописима о банкама.

Члан 34.

Новчаном казном од 100.000 до 2.000.000 динара казниће се за прекршај банка и привредно друштво ако:

- 1) обавља послове факторинга супротно условима прописаним овим законом (члан 5);
- 2) пријаву за упис у регистар привредних субјеката не поднесе у року прописаним овим законом (~~члан 7. став 7~~ ЧЛАН 7. СТАВ 8);
- 3) обавља послове факторинга у међународном двофакторском систему супротно условима прописаним овим законом (члан 14. став 1);

ЗА) НАКОН ОСТВАРЕЊА РЕГРЕСНОГ ПРАВА НЕ ВРАТИ ПОТРАЖИВАЊЕ СА ПРАТЕЋИМ СРЕДСТВИМА ОБЕЗБЕЂЕЊА УСТУПИОЦУ ИЛИ НЕ ОБАВЕСТИ ДУЖНИКА У РОКУ ОД ОСАМ ДАНА ОД ДАНА ОСТВАРЕЊА РЕГРЕСА (ЧЛАН 16. СТАВ 4);

4) обавља послове факторинга без закљученог уговора (члан 19. став 1);

5) закључи више уговора о факторингу који имају за предмет продају истог, целог потраживања са више од једним фактором (члан 22. став 1);

6) не води уредну и ажурну евиденцију или исту не покаже у поступку надзора над обављањем послова факторинга (члан 28. став 1);

7) НЕ ЕВИДЕНТИРА ФАКТУРЕ ПРИ ЦЕНТРАЛНОЈ ЕВИДЕНЦИЈИ ФАКТОРИНГА У СКЛАДУ СА ОБАВЕЗОМ ИЗ ЧЛАНА 32А (ЧЛАН 32А СТАВ 7).

За радње из става 1. овог члана казниће се за прекршај и одговорно лице у банци и привредном друштву новчаном казном од 5.000 до 150.000 динара.

САМОСТАЛНЕ ОДРЕДБЕ ЗАКОНА

ЧЛАН 19.

МИНИСТАРСТВО ЈЕ ДУЖНО ДА У РОКУ ОД 18 МЕСЕЦИ ОД ДАНА СТУПАЊА НА СНАГУ ОВОГ ЗАКОНА, УСПОСТАВИ ЦЕНТРАЛНУ ЕВИДЕНЦИЈУ ФАКТОРИНГА.

ОДРЕДБЕ ОВОГ ЗАКОНА КОЈЕ СЕ ОДНОСЕ НА ОБВЕЗНИКЕ УПИСА ПОДАТАКА У ЦЕНТРАЛНУ ЕВИДЕНЦИЈУ ФАКТОРИНГА, ПРИМЕЊИВАЋЕ СЕ У РОКУ ОД 30 ДАНА ОД ДАНА ПОЧЕТКА РАДА ЦЕНТРАЛНЕ ЕВИДЕНЦИЈЕ ФАКТОРИНГА.

ЧЛАН 20.

КОМИСИЈА ЈЕ ДУЖНА ДА У РОКУ ОД ШЕСТ МЕСЕЦИ ОД ДАНА СТУПАЊА НА СНАГУ ОВОГ ЗАКОНА, ПРЕУЗМЕ НАДЛЕЖНОСТИ ДОДЕЉЕНЕ ОВИМ ЗАКОНОМ.

СПОРАЗУМОМ ИЗМЕЂУ КОМИСИЈЕ И МИНИСТАРСТВА БЛИЖЕ ЋЕ СЕ УРЕДИТИ ПИТАЊЕ ПРЕУЗИМАЊА ДОКУМЕНТАЦИЈЕ И ПРЕДМЕТА НЕОПХОДНИХ ЗА СПРОВОЂЕЊЕ НАДЛЕЖНОСТИ УТВРЂЕНИХ ОВИМ ЗАКОНОМ.

ПОСТУПЦИ ПОКРЕНУТИ ПРЕД МИНИСТАРСТВОМ ПРЕ ДАНА СТУПАЊА НА СНАГУ ОВОГ ЗАКОНА, ОКОНЧАЋЕ СЕ ПО ОДРЕДБАМА ЗАКОНА КОЈЕ СУ ВАЖИЛЕ У ВРЕМЕ ЊИХОВОГ ПОКРЕТАЊА.

ЧЛАН 21.

ПРОПИС ИЗ ЧЛАНА 16. ОВОГ ЗАКОНА МИНИСТАР НАДЛЕЖАН ЗА ПОСЛОВЕ ФИНАНСИЈА ДОНЕЋЕ У РОКУ ОД 18 МЕСЕЦИ ОД ДАНА СТУПАЊА НА СНАГУ ОВОГ ЗАКОНА.

ПРОПИСЕ ПОТРЕБНЕ ЗА СПРОВОЂЕЊЕ ОДРЕДАБА ОВОГ ЗАКОНА, КОЈЕ СЕ ОДНОСЕ НА НАДЛЕЖНОСТИ КОМИСИЈЕ ОДРЕЂЕНЕ ОВИМ ЗАКОНОМ И НА КОЈЕ САГЛАСНОСТ ДАЈЕ МИНИСТАР НАДЛЕЖАН ЗА ПОСЛОВЕ ФИНАНСИЈА, КОМИСИЈА ЋЕ ДОНЕТИ У РОКУ ОД ШЕСТ МЕСЕЦИ ОД ДАНА СТУПАЊА НА СНАГУ ОВОГ ЗАКОНА.

ДО ПОЧЕТКА ПРИМЕНЕ ПРОПИСА ИЗ СТАВА 2. ОВОГ ЧЛАНА ПРИМЕЊИВАЋЕ СЕ ПРОПИСИ ДОНЕТИ НА ОСНОВУ ЗАКОНА О ФАКТОРИНГУ („СЛУЖБЕНИ ГЛАСНИК РС”, БР. 62/13 И 30/18).

ЧЛАН 22.

ФАКТОРИНГ ДРУШТВА, КОЈА ОБАВЉАЈУ ПОСЛОВЕ ФАКТОРИНГА НА ОСНОВУ ОДОБРЕЊА ПРИБАВЉЕНОГ ПРЕ ДАНА СТУПАЊА НА СНАГУ ОВОГ ЗАКОНА, ДУЖНА СУ ДА СВОЈЕ ПОСЛОВАЊЕ УСКЛАДЕ СА ОДРЕДБАМА

ОВОГ ЗАКОНА У РОКУ ОД ГОДИНУ ДАНА ОД ДАНА СТУПАЊА НА СНАГУ ОВОГ ЗАКОНА.

ЧЛАН 23.

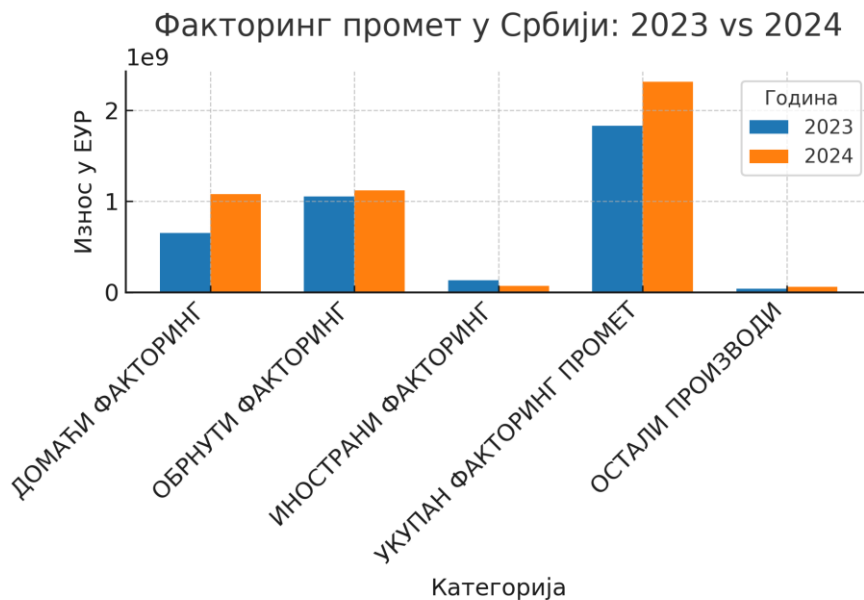
ОВАЈ ЗАКОН СТУПА НА СНАГУ ОСМОГ ДАНА ОД ДАНА ОБЈАВЉИВАЊА У „СЛУЖБЕНОМ ГЛАСНИКУ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ”, ОСИМ ОДРЕДАБА ЧЛ. 1, 2, 3, 4. И 17. ОВОГ ЗАКОНА У ДЕЛУ КОЈИ СЕ ОДНОСИ НА НАДЛЕЖНОСТИ КОМИСИЈЕ, КОЈЕ ЋЕ СЕ ПРИМЕЊИВАТИ ПО ИСТЕКУ ШЕСТ МЕСЕЦИ ОД ДАНА СТУПАЊА НА СНАГУ ОВОГ ЗАКОНА, КАО И ОДРЕДБЕ ЧЛАНА 12. СТАВ 1. ОВОГ ЗАКОНА, КОЈА ЋЕ СЕ ПРИМЕЊИВАТИ ОД ДАНА ПОЧЕТКА РАДА ЦЕНТРАЛНЕ ЕВИДЕНЦИЈЕ ФАКТОРИНГА.

VI. АНАЛИЗА ЕФЕКТА ПРОПИСА

1. Који су проблеми које Закон треба да реши, односно који су циљеви који се Законом постижу?

Закон о факторингу („Службени гласник РС”, бр. 62/13 и 30/18 - у даљем тексту: Закон) представља правни оквир за регулисање пружања услуга факторинга у Републици Србији. Како се финансијско тржиште развијало, појављивали су се нови пословни модели и уочавале правне празнине, из којих разлога се јавила потреба да се овај постојећи законски оквир унапреди. Практична примена важећег закона показала је да је неопходно прецизније уредити правни положај учесника у факторинг пословима и увести додатне механизме транспарентности, посебно у погледу евиденције уступљених фактура.

Са циљем приказа динамике развоја тржишта факторинга, на следећем графикону приказано је поређење укупног промета по категоријама факторинга у 2023. и 2024. години.

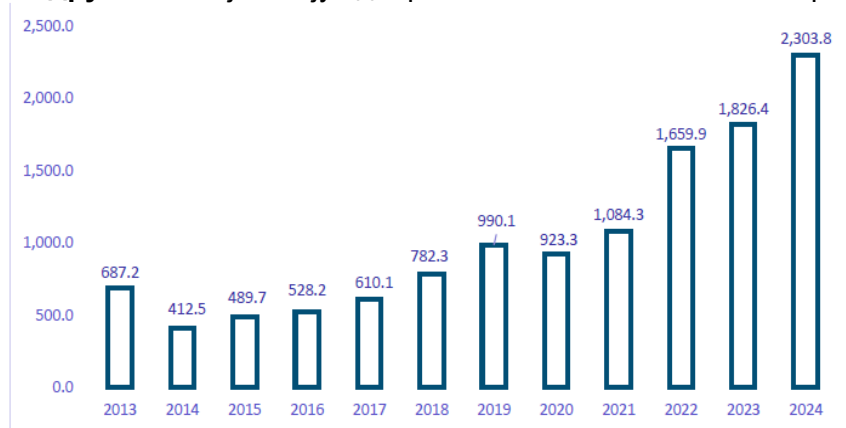

Извор: Привредна комора Србије

Приказано поређење промета по категоријама у 2023. и 2024. години показује изражен раст домаћег и обрнутог факторинга (26,1%), уз истовремени пад међународног факторинга. Ова структура потврђује да се факторинг тржиште брзо шири, са већим ослањањем на домаће учеснике и већи обим домаћег факторинга. Таква динамика неминовно повећава значај увођења

евиденције уступљених фактура и јасних правила евидентирања истих, као и ефикасног надзора над факторинг пословима.

Према јавно доступном Регистру факторинга, који води Агенција за привредне регистре, у Републици Србији је тренутно регистровано **26 привредних друштава** која имају одобрење за обављање послова факторинга.

Извор: Привредна комора Србије

Такође, подаци оствареног промета факторинга по годинама показују континуирани и стабилан раст овог тржишта у периоду од 2013. до 2024. године. Укупни промет се повећао више него **троструко** - са 687,2 милиона евра у 2013. години на рекордних **2.303,8 милиона евра у 2024. години**. Такав тренд раста јасно указује на све већи значај факторинга као извора финансирања и на потребу да регулаторни оквир буде прилагођен обиму и сложености савременог тржишта.

Ови подаци потврђују да је важећи закон, иако је поставио правни основ за развој факторинг тржишта, неопходно унапредити, а све како би се обезбедили јаснији механизми надзора, прецизнија правила евидентирања фактура и већа правна сигурност за све учеснике у факторинг пословима.

Циљеви доношења Закона усмерени су на унапређење правне сигурности, транспарентности и надзора у области факторинга, односно на подизање нивоа заштите поверилаца и факторинг друштава, кроз већу правну сигурност и транспарентност.

Један од кључних циљева предложених измена је и унапређење институционалног надзора над пружаоцима факторинг услуга. Наиме, у претходном периоду недостајао је потпун и систематски надзор над факторинг друштвима. Практична примена важећег закона показала је да је неопходно прецизније уредити правни положај учесника у факторинг пословима, увести додатне механизме транспарентности, посебно у погледу евиденције уступљених фактура, као и да постоји потреба увођења ефикаснијег надзора над пословањем факторинг друштава. Имајући у виду наведено, Комисији за хартије од вредности поверена су овлашћења за вршење надзора, издавање одобрења за обављање послова факторинга, као и престанак и одузимање предметног одобрења, а све са циљем обједињавања овлашћења унутар једне институције, будући да ова институција, као надзорни орган, мора имати **пун опсег овлашћења**, укључујући и могућност издавања, престанак и одузимање одобрења за обављање послова факторинга, а све како би се обезбедила делотворна контрола и тржишна дисциплина.

Непостојање надзора онемогућило је идентификацију полазних вредности показатеља успешности из ког разлога ће предметне вредности бити установљене одмах по ступању Закона на снагу, односно од почетка рада централне евиденције факторинга и реализације првог циклуса надзора. Ипак,

то нас не спречава да поставимо следеће циљеве које желимо да достигнемо у првој години од ступања на снагу Закона, односно од почетка рада централне евиденције факторинга, и то: да све уступљене фактуре буду уписане у централну евиденцију факторинга (минимум 95%), да факторинг друштва послују у складу са правилима (најмање 90% без озбиљних неправилности у првој години, 95% у другој) и потпуну повезаност са системом е-фактура (100% у року од шест месеци). Наведени циљеви су мерљиви и усмерени на оно што је циљ овог закона, односно да тржиште буде транспарентно, да се учесници штите јасним правилима, и да надзор брзо и ефикасно реагује.

Посебна пажња посвећена је дигитализацији пословних процеса. Омогућавањем да пратећа документација буде сачињена у електронском облику и интегрисана са другим дигиталним системима, постиже се бржи и ефикаснији проток информација између учесника у факторинг пословима. На тај начин, смањује се административни терет и подстиче правна сигурност у факторинг пословању, што уједно представља корак ка развоју дигиталне економије у Републици Србији. Иако процене смањења трошкова кроз поступак дигитализације наведеног процеса нису извршене, до оквирних вредности може се доћи на основу рачунице цене штампања електронских фактура које су предмет факторинга и цене њиховог чувања у папирном облику. Свакако, по истеку једне календарске године од почетка примене одредаба о централној евиденцији факторинга биће могуће извршити детаљнију анализу уштеда које ће ова мера донети.

Даље, разлози за доношење Закона садржани су и у обавези Републике Србије да усагласи своју законску регулативу са међународним стандардима у области спречавања и откривања прања новца и финансирања тероризма. У том смислу дефинисан је појам „сарадник” у правном лицу које је оснивач факторинг друштва, са циљем усаглашавања са Законом о спречавању прања новца и финансирања тероризма („Службени гласник РС”, бр. 113/17, 91/19, 153/20, 92/23, 94/24 и 19/25), а ради унапређења транспарентности и идентификације лица која имају крајњу контролу над правним лицем које обавља послове факторинга.

Све предложене мере имају за заједнички циљ јачање правног оквира, повећање транспарентности и унапређење услова за несметано функционисање тржишта факторинга. Очекује се да ће њиховом применом бити обезбеђена већа сигурност и поверење у обављању факторинг послова, што ће посебно користити малим и средњим предузећима која факторинг користе као инструмент финансирања.

3. Да ли су разматране могућности да се проблеми реше и без доношења Закона?

Имајући у виду да су предложена решења законска материја, нема могућности да се циљеви који се желе постићи реше без доношења закона.

4. Зашто је доношење закона најбољи начин за решавање проблема?

Ово питање није могуће уредити на други начин из разлога што је чланом 1. Закона прописано да се овим законом уређује појам и предмет факторинга, учесници у факторингу, услови и начин обављања факторинга, врсте факторинга, права и обавезе учесника у факторингу, уговор о факторингу, обрнути факторинг и надзор над обављањем факторинга.

Обзиром да се предложене измене односе на материју која се искључиво регулише законом, није било могућности за решавање проблема на други начин.

5. На кога ће и како ће утицати предложена решења?

Предложена решења најнепосредније доприносе уређенијем, транспарентнијем и ефикаснијем тржишту факторинга, при чему сваки учесник у овим пословима добија јаснији положај и сигурније услове пословања. У том смислу, поред привредних друштава и предузетника, новим формулацијама предвиђено је да такав положај могу имати и друге организационе форме које у пракси обављају делатност ради стицања добити или у оквиру економске активности – као што су задруге, регистрована пољопривредна газдинства, пословна удружења, установе и друга правна лица. Овом допуном усклађује се законски оквир са стварним тржишним потребама и структурама, подстиче раст тржишта факторинга и омогућава веће укључивање малих и средњих предузећа у финансирању путем овог инструмента. Такође, друштва која пружају факторинг услуге остварују виши степен правне сигурности и јасније процедуре, уз обавезу благовремене евиденције уступљених фактура у централној евиденцији факторинга и повезивање са системом електронских фактура. Краткорочни трошкови прилагођавања своде се на минимум, док се дугорочно добија смањење административних терета, боље управљање ризиком и ефикаснија наплата, што у целини подиже квалитет и стабилност факторинг услуга.

Како је досадашња пракса показала да Министарство финансија нема довољне техничке и кадровске капацитете да у потпуности спроведе надзор, над применом овог закона код факторинг друштава, Комисији за хартије од вредности поверено је вршење надзора над факторинг друштвима. Такође, сагласно сугестијама Светске банке, Комисији за хартије од вредности дата су и овлашћења за издавање, престанак и одузимање предметног одобрења за обављање послова факторинга, са циљем обједињавања овлашћења и омогућавања ефикаснијег, стручно утемељеног надзорног механизма, који је до сада недостајао у овој области.

На крају, али не и најмање важно, ово законско решење ће утицати и на развој дигиталне економије у Србији.

6. Трошкови које ће примена закона изазвати код грађана и привреде, посебно малих и средњих предузећа?

Финансијска средства неопходна за успостављање и имплементацију централне евиденције факторинга биће обезбеђена из зајма Светске банке, пројекат број 94859-YF. Процењени износ средстава у 2026. години износи 252.000.000 динара, а у 2027. години 108.000.000 динара.

7. Да ли су позитивне последице доношења закона такве да оправдавају трошкове које ће он створити?

Примена закона неће произвести трошкове за грађане и привреду. Са становишта трошкова факторинг друштава новина предвиђена овим законом односи се на прибављање уверења да сарадник није осуђен правоснажном пресудом на казну затвора дужу од шест месеци, као и да се против њега не води кривични поступак, све не старије од шест месеци од дана подношења захтева. Податак о трошковима прибављања предметног уверења није могуће јасно одредити будући да се, често, ова врста уверења прибавља пред иностраним органима. Сваки додатни административни или технички трошак који настане применом новог система за евидентирање, оправдан је узимајући у обзир очекиване позитивне ефекте.

Даље, обвезници ће се регистровати за приступ централној евиденцији факторинга уз примену шеме електронске идентификације високог нивоа поузданости, у складу са законом којим се уређује електронска идентификација, што подразумева готово истоветан начин регистрација и приступа који се тренутно примењује у систему електронских фактура. Велика предност оваквог приступа састоји се у томе што су привредни субјекти већ технички опремљени

и обучени за приступање, процењује се да неће бити додатних трошкова, ни посредних ни непосредних. Такође, овим законом је прописано да се у централну евиденцију уписују подаци који се односе на електронске фактуре које су предмет факторинга, независно од тога да ли се ради о факторингу или обрнутом факторингу.

На крају, а с обзиром на то да је овим законом прописано да централна евиденција факторинга остварује аутоматизовану везу са системом електронских фактура, са којим размењује релевантне податке о електронским фактурама које су предмет факторинга, обвезници овог закона у пракси имаће једну обавезу, с обзиром да је извесно да су већ организационо-технички спремни за регистрацију у централну евиденцију факторинга, односно имаће обавезу да се упознају са одредбама овог закона и подзаконских аката донетих на основу овог закона, као и са техничком документацијом која ће постати доступна у завршним фазама развоја централне евиденције факторинга.

8. Да ли се законом подржава стварање нових привредних субјеката на тржишту и тржишна конкуренција?

Овим законом није предвиђено стварање нових привредних субјеката, али предложени закон стимулише појаву нових учесника на факторинг тржишту, чиме се поспешује конкуренција у овом сектору.

9. Да ли су све заинтересоване стране имале прилику да се изјасне о закону?

Јавна расправа је организована са јасним циљем да се сакупе мишљења свих заинтересованих страна за развој и обављање факторинга. Такође, свим заинтересованим странама, остављен је адекватан временски период за достављање коментара Министарству финансија.

У остављеном року, Министарству финансија су достављене сугестије, коментари и примедбе: Привредне коморе Србије, која је објединила коментаре факторинг друштава и привредних субјеката, Светске банке и привредног друштва НИС а.д. Нови Сад.

Већина сугестија, коментара и примедби односила се на: унапређење услова за ефикасније функционисање факторинг тржишта, дефинисање институција надлежних за издавање, престанак и одузимање одобрења за обављање посла факторинга, као и поступак надзора над применом овог закона код факторинг друштава, усклађивање са актуелним међународним референцама, флексибилност у преносу потраживања, дефинисања појма „сарадник” у правном лицу које је оснивач факторинг друштва, са циљем усаглашавања са Законом о спречавању прања новца и финансирања тероризма („Службени гласник РС”, бр. 113/17, 91/19, 153/20, 92/23, 94/24 и 19/25), а ради унапређења транспарентности и идентификације лица која имају крајњу контролу над правним лицем које обавља послове факторинга. Даље, указано је на потребу солемнизације уговора и корекцију листе докумената којима се доказује потраживање, регулисање приступа ЦЕФ-у ради провере уступљених потраживања, прописивања потребне документације подобне за доказивање да стварни власник и сарадник правног лица, које је оснивач факторинг друштва, није осуђен правноснажном пресудом за кривична дела у смислу закона којим се уређује одговорност правних лица за кривична дела и допуне у погледу престанка важења одобрења за обављање делатности након извршеног надзора.

10. Које ће се мере током примене закона предузети да би се остварило оно што се доношењем закона намерава?

Предвиђено је више мера које треба да обезбеде потпуну и ефикасну примену Закона, а оне се посебно односе на Министарство финансија и

Комисију за хартије од вредности. Наиме, с обзиром на то да успостављање централне евиденције факторинга представља значајну новину у регулаторном оквиру и захтева адекватне припреме, како нормативне, тако и технолошке, прописано је одложено дејство одредаба које се односе на функционисање централне евиденције факторинга и обавезе уноса података, у трајању од 18 месеци од ступања на снагу закона. На тај начин се Министарству пружа довољно времена да донесе подзаконска акта и организује техничко успостављање централне евиденције факторинга, док се обвезницима (факторинг друштвима, банкама и другим пружаоцима услуга факторинга) обезбеђује адекватан рок за прилагођавање интерних система и процедура.

Истовремено, предвиђен је рок од шест месеци од ступања на снагу овог закона у ком ће Комисија за хартије од вредности донети подзаконска акта потребна за спровођење одредаба овог закона, које се односе на надлежности Комисије додељене овим законом, а на које сагласност даје министар надлежан за послове финансија. Додатно, у истом року од шест месеци од дана ступања на снагу овог закона, Комисија за хартије од вредности ће преузети надлежности додељене овим законом, уз споразумно уређење питања преузимања документације и предмета неопходних за спровођење надлежности утврђених овим законом између Комисије и министарства надлежног за послове финансија.

Оваквим законским решењем обједињавају се овлашћења Комисије за хартије од вредности будући да иста располаже адекватним кадровским и техничким капацитетима за обављање поверених послова. Наиме, Комисија за хартије од вредности већ поседује искуство и регулаторне механизме за издавање одобрења за рад и надзор учесника на тржишту капитала, што је у директној корелацији са новим надлежностима које се на њу преносе Предлогом закона. Финансијским планом Комисије за хартије од вредности за 2026. годину предвиђено је запошљавање додатног броја запослених који ће бити ангажовани на пословима прописаним Предлогом закона, чиме се обезбеђују адекватни кадровски ресурси за правилну примену нових надлежности. Такође, Комисија за хартије од вредности континуирано организује обуке за своје запослене и учеснике на тржишту, што обухвата и специфичне надлежности из Закона, и оваквим приступом обезбеђује да запослени буду оспособљени за правилно и ефикасно обављање нових поверених послова. На крају, одложени рок примене, предвиђен самосталном одредбом Предлога закона, омогућиће Комисији за хартије од вредности да преузме нове надлежности, и успостави потпуну организацију и континуитет у спровођењу прописа. Факторинг друштвима, која обављају послове факторинга на основу одобрења прибављеног пре дана ступања на снагу овог закона, остављен је рок од годину дана од дана ступања на снагу овог закона да своје пословање ускладе са одредбама овог закона.

Све ове мере, односно доношење подзаконских аката, техничко успостављање централног евиденције факторинга и одложена примена Закона, имају за циљ да омогуће сигурну и постепену примену Закона у пракси, уз минималне трошкове и максималну ефикасност надзора.

ОБРАЗАЦ ИЗЈАВЕ О УСКЛАЂЕНОСТИ ПРОПИСА СА ПРОПИСИМА ЕВРОПСКЕ УНИЈЕ

1. Овлашћени предлагач - Влада
Обрађивач - Министарство финансија

2. Назив прописа
Предлог закона о изменама и допунама Закона о факторингу

Draft Law on Amendments and Supplements to the Law on Factoring

3. Усклађеност прописа с одредбама Споразума о стабилизацији и придруживању између Европских заједница и њихових држава чланица, са једне стране, и Републике Србије са друге стране („Службени гласник РС”, број 83/08) (у даљем тексту: Споразум):

а) Одредба Споразума која се односи на нормативну садржину прописа

Споразум: Члан 84. Прање новца и финансирање тероризма

Стране ће сарађивати како би спречиле употребу својих финансијских система и одређених нефинансијских сектора за прање прихода од криминалних активности уопште, а нарочито од кривичних дела у вези са дрогама, као и у циљу финансирања терориста.

Сарадња у овој области може укључивати административну и техничку помоћ у циљу развоја спровођења прописа и ефикасног функционисања одговарајућих стандарда и механизма за борбу против прања новца и финансирања тероризма истоветних онима које су усвојили Заједница и међународни форуми у овој области, нарочито Финансијска акциона радна група (ФАРГ - ФАТФ).

б) Прелазни рок за усклађивање законодавства према одредбама Споразума

Општи рок за усклађивање законодавства према члану 72. Споразума.

в) Оцена испуњености обавезе које произлазе из наведене одредбе Споразума

Предлогом закона о изменама и допунама Закона о факторингу, обавезе које произилазе из Споразума и Прелазног споразума биће испуњене.

г) Разлози за делимично испуњавање, односно неиспуњавање обавеза које произлазе из наведене одредбе Споразума

д) Веза са Националним програмом за усвајање правних тековина Европске уније

Не постоји.

4. Усклађеност прописа са прописима Европске уније:

Предлогом закона о изменама и допунама Закона о факторингу не врши се усклађивање са прописима Европске уније.

а) Навођење одредби примарних извора права Европске уније и оцене усклађености са њима,

Не усклађује се.

б) Навођење секундарних извора права Европске уније и оцене усклађености са њима,

Не усклађује се.

в) Навођење осталих извора права Европске уније и усклађеност са њима,

г) Разлози за делимичну усклађеност, односно неусклађеност,

д) Рок у којем је предвиђено постизање потпуне усклађености прописа са прописима Европске уније

5. Уколико не постоје одговарајући прописи Европске уније са којима је потребно обезбедити усклађеност треба констатовати ту чињеницу. У овом случају није потребно попуњавати Табелу усклађености прописа.

Не постоје одговарајући прописи Европске уније са којима је потребно обезбедити усклађеност

6. Да ли су претходно наведени извори права Европске уније преведени на српски језик?

7. Да ли је пропис преведен на неки службени језик Европске уније?

Не.

8. Сарадња са Европском унијом и учешће консултаната у изради прописа и њихово мишљење о усклађености.

Не.